

ржують життєздатних і скороспілих ягнят з чітко вираженими м'ясними формами. Ярочок залишають для відтворення, а баранців використовують для виробництва м'яса ягнятини в 4,5- та 8-10-місячному віці масою тушок відповідно 18...20 і 28...40 кг.

Висновки та пропозиції. Одержані багаторічні результати досліджень свідчать про видатні показники скороспілості і м'ясної продуктивності асканійських чорноголових овець лінії 664, а також про високу їх адаптивну і реабілітаційну здатність. За сприятливих умов годівлі висока вовнова продуктивність не впливає негативно на формування видатної генетично обумовленої скороспілості і м'ясності.

Перспектива подальших досліджень. Досягнуті рекордні показники виробництва м'яса в живій масі на вівцематку при відтворенні і спрямованому вирощуванні трійневих ягнят до 9-10 місячного віку 192кг підтверджують унікальність створеного селекційного досягнення, яке заслуговує державної підтримки з метою збереження його в сучасних кризових умовах і широкого використання для відновлення галузі вівчарства в Україні на новій якісній основі без імпорту овець м'ясних порід, а також формування експортного потенціалу племінних ресурсів особливо високої генетичної цінності.

УДК 636.32/.38.03

ФОРМУВАННЯ ВОВНОВОГО ПОКРИВУ В ОВЕЦЬ РІЗНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ

Похил В.І. - доцент

Гончаров А.О. – асистент, Дніпропетровський ДАУ

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки підвищення продуктивності овець, а також збільшення обсягів виробництва вовни є актуальним завданням, що ставиться перед спеціалістами і дослідниками в галузі вівчарства. Виробництво вовни, особливо тонкої та напівтонкої, в недалекому минулому визначало економіку галузі [3]. Зараз, незважаючи на зміну економічної значимості цього виду продукції, збільшення кількості її виробництва та поліпшення якості залишається важливими завданнями для підвищення рентабельності галузі вівчарства в цілому. Для вирішення цих завдань необхідне поліпшення технології виробництва продукції, а також введення нових прийомів і методів селекції овець [1]. Основою селекції на підвищення вовнової продуктивності є відбір за настригом вовни в оригіналі та перерахунку її на миту. Ефективність цього процесу залежить від характеру взаємозв'язку між такими фізико-технічними властивостями, як довжина, товщина (або тонина), густина. До того ж гостро постало питання про необхідність виходу вітчизняних виробників вовни на світовий ринок.

Стан вивчення проблеми. Інтенсифікація виробництва вовни має йти шляхом подальшого вдосконалення порід, внутрішньопородних типів і ліній овець. У зв'язку з цим актуальним є питання розробки методів поліпшення

вовнової продукції асканійської м'ясо-вовнової породи овець дніпропетровського типу не лише шляхом чистопородного розведення, але й використання генетичного потенціалу імпортованих скороспілих порід [4].

Усе більше досліджень підтверджують факт про можливість поєднання в одному організмі вівці належної вовнової продуктивності, доброї живої маси при відмінній скоростиглості та відгодівельних якостях [1].

Вовна являється складним продуктивним утворенням організму вівці, що обумовлюється морфофізіологічними особливостями різних порід, їх спадковими факторами. У межах породи на настриг вовни впливають тип конституції, вгодованість, вік, фізіологічний стан тварин, а також взаємозв'язок між окремими компонентами, які впливають на настриг: довжина, густина, тонина вовни, кількість вовнового жиру, механічних домішок та ін. [3].

Завдання та методика досліджень. Науково-дослідна робота проводилася на базі фермерського господарства. Вихідним матеріалом для досліджень було чистопородне (АМД), двох та трьохпородне помісне поголів'я овець. Для проведення дослідження було сформовано три групи ярків-аналогів по 100 голів. Першу (контрольну) групу склав чистопородний молодняк асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу (АМД), у другу дослідну групу ввійшли помісні ярки ($\frac{1}{2}$ АМД $\frac{1}{2}$ тексель), у третю дослідну помісні трьохпородні ярки ($\frac{1}{2}$ АМД, $\frac{1}{4}$ тексель, $\frac{1}{4}$ олібс). У 14-місячному віці було проведено бонітування та оцінку фізико-технічних властивостей вовни за тониною, довжиною, настригом вовни в оригіналі та митому волокні згідно загальновідомих методик.

Результати досліджень. Вовнова продуктивність овець залежить від цілого ряду чинників: породи, статі, віку, умов годівлі, утримання та ін. Навіть усередині однієї породи, статеві-вікової групи, бонітувального класу можуть зустрічатися найрізноманітніші варіації щодо настригу вовни та її якості залежно від індивідуальних особливостей тварин [3].

Тонина вовни в овець - важлива селекційна і технологічна ознака. У вівчарстві існує думка про те, що тварини з високою тониною вовни характеризуються низькою вовною продуктивністю та іншими продуктивно-біологічними особливостями. Проте, в кожній породі ці особливості мають свою специфіку, до того ж у сучасних ринкових умовах вони мають бути вивчені з точки зору економічної значимості [2].

Ураховуючи, що тонину вовни визначають в мікронах та якостях нами встановлено, що за рівнем тини піддослідне поголів'я розподіляється таким чином. Помісі за текселем мали тонину на 70% - 50-56 якості. Більш тонкий діапазон вовни мали трьохпородні помісі 56-58 якості, порівняно з чистопородними АМД, де тонка вовна знаходилась на рівні 25-26,5 мікрон. Слід зазначити, даний рівень товщини вовнових волокон дає підставу стверджувати, що піддослідне поголів'я можна віднести до напівтонкорунного напрямку вовнової продуктивності.

Довжина — один із важливих показників, що визначає виробниче призначення вовни, класність тонкорунних і напівтонкорунних овець та отримуваних з них рун. Довжина вовни пов'язана з вовною продуктивністю овець. За інших рівних умов, підвищення довжини вовни на 1 см сприяє збільшенню настригу вовни на 10% і більше [3].

Піддослідне репродуктивне поголів'я характеризується вирівняністю вовни в руні за довжиною і має її величину на рівні 14,2-15,4 см. Слід зазначити, що найбільшою довжиною вовни відзначались помісі за текселем, які перевершували своїх чистопородних одноліток на 5,5% та трьох породних однолітків на 8,4%. Дана закономірність підтверджується рівнем товщини вовнових волокон.

Аналізуючи рівень вовнової продуктивності ярки різного походження, встановлено, що помісний молодняк на 4-11% перевершує чистопородних однолітків за настригом вовни в оригіналі. На даний показник впливає тонина вовни та її довжина.

Ураховуючи, що настриг чистої вовни – це комплексний показник, дослідженнями встановлено, що помісі за текселем перевищують чистопородних однолітків АМД на 14,6%, а трьохпородних одноліток на 6,6%. Використання трьохпородних помісей у технологічному процесі виробництва вовни підтверджується тим, що за настригом чистої вовни вони перевершували чистопородних одноліток АМД на 7,5%.

Вихід чистої вовни пов'язаний з її забрудненістю різними мінеральними та механічними домішками. Залежно від генотипової основи репродуктивне поголів'я мало вихід чистого волокна в межах 56,7-58,4%. Даний рівень дає підставу стверджувати про незначну забрудненість вовни механічними домішками та жиропотом, який знаходиться у вовні в достатній кількості.

Важливим показником, що відображає взаємозв'язок між масою руна овець та їх живою масою, є коефіцієнт вовновості. Його величина вказує на можливість і перспективність проведення відбору тварин за вовновою продуктивністю.

Проведений аналіз рівня вовнової продуктивності підтверджується коефіцієнтом вовновості, на який впливає габітус тварини та густина вовнових волокон у розрахунку на одиницю площі тіла. При цьому встановлено, що найбільший коефіцієнт вовновості у помісей за текселем. Вони достовірно перевищують своїх одноліток за даним показником на 4-7,1%. Дана закономірність підтверджена рівнем живої маси піддослідних овець, тониною та довжиною вовнових волокон у руні.

Висновки та пропозиції. Помісний молодняк різного походження має добрі показники фізико-технічних властивостей вовни. За довжиною вовни, настригом в оригіналі та митому волокні, а також коефіцієнті вовновості вони достовірно переважають чистопородних однолітків АМД. Трьохпородний помісний молодняк характеризується більшою консолідованістю порівняно з однолітками інших генотипів за настригом вовни в оригіналі та чистому волокні, а також її фізико-технічними властивостями.

Перспектива подальших досліджень. Продовження селекційної роботи дозволить отримати конкурентоспроможний молодняк із комбінованою продуктивністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Асеева НВ. Динамика живой массы и основных показателей шерстной продукции ярок / Н.И.Велик, Н.В.Асеева // Состояние, перспективы, стратегии развития и научного обеспечения овцеводства и козоводства РФ: Материа-

- лы Межд. науч.-практ. конференции СНИИЖК. - Ставрополь, 2007 –Ч.2.- С.5-8.
2. Исмаилов И.С., Амирова П.Х. Тонина шерсти и живая масса у овец разного происхождения.// Овцы ,козы, шерстяное дело. - №3. – 2010. - С. 22-24.
 3. Ерохин С.А. Физико-механические свойства шерсти, содержание шерстного жира (воска) и пота в руне баранов пород волгоградская и австралийский меринос. Вопросы совершенствования селекционно-племенной работы в животноводстве/ С.А. Ерохин, А.А. Сарана. – М.: 1988. – С.90-93.
 4. Разумеев К.Э., Разумеев В.К., Филиппова Т.М. Тенденции мирового рынка шерсти и продукции из нее.// Овцы, козы, шерстяное дело. - №1. – 2009. - С. 45-54.

УДК 636.32/38.084

ВПЛИВ РІЗНОГО РІВНЯ ЛІПІДІВ У РАЦІОНІ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ВІВЦЕМАТОК І РІСТ ЯГНЯТ У ПЕРІОД ПІДСИСУ

Свістула М.М. – к.с.-г.н, Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф.Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

Постановка проблеми. Інтенсифікація галузі вівчарства в Україні потребує організації повноцінної годівлі овець. Особливо це стосується маточного поголів'я, від якості годівлі якого значною мірою залежить збереженість, розвиток та інтенсивність росту ягнят. Для вирішення цього питання раціони вівцематок нормуються за енергією, протеїном, мінералами та біологічно-активними речовинами [1].

Разом з тим, усе більше уваги науковці приділяють ліпідному живленню тварин. Останні, як відомо, складають основу ряду гормонів і ферментів, сприяють всмоктуванню, транспортуванню та депонуванню жиророзчинних вітамінів, акумулюють і трансформують енергію, виступають у ролі важливих структурних компонентів клітинних мембран та беруть участь у пластичних і регуляторних процесах, що здійснюються в організмі [2]. У структурі ліпідів важливе значення відіграють ненасичені жирні кислоти, а саме лінолева та ліноленова. Дані жирні кислоти, особливо лінолева, не спроможні синтезуватися в процесі обміну, але є необхідними для створення різних біологічно-активних речовин в організмі тварин і повинні надходити з кормами [3,4].

Стан вивчення проблеми. Теорія і практика годівлі овець вказує на те, що вплив різного вмісту ліпідів у їх раціонах на продуктивні властивості тварин, обмінні процеси та якість продукції вівчарства залишається ще мало вивченим [5]. Тому, враховуючи виключну роль ліпідів та лінолевої кислоти для перебігу процесів метаболізму в організмі тварин та відсутність їх нормування у вівчарстві, виникає необхідність визначення оптимальної концентрації даних елементів живлення у раціонах різних статевих-вікових груп овець, зокрема вівцематок, залежно від їх фізіологічного стану.